SPORTUL magazin

CERVINO

Un secol de istorie pe creștetul unui munte

Poliedru impozant și coplesitor, izbucnind semeț din marea frămîntată, vălurită, a semenilor pe care-i domină, Cervino pare, din vale, degetul arătător al lumii îndreptat spre cer. De sus însă, de la 3500 m, unde te lasă, în stația finală, telefericul cu cabină de tramvai, de acolo, de pe Plateau Rosa, unde te crezi aproape egalul său, abia acolo piramida bilingvă (scrisă cînd Cervino, cînd Matterhorn) apare plantată solid pe baze, cocoțată mult deasupra rotocolului pe care-l dai cu privirea, stăpînind solemn priveliștea, chiar dacă în jur sînt contracandidați de seamă ca Breithornul (4165 m) sau Monte Rosa (4633 m). În babilonia toponimiei alpine se dezvăluie mulți munți, Cervino e un pisc.

Admirația cu care i-am urmărit fețele, unele însorite, cu sclipiri de cleștar, altele adumbrite, viclene și neprietenoase, era sporită de o urmă de venerație și de melancolie, de romantism și de eroism. Cervino poate fi un bloc de piatră dură, sub plapuma de zăpadă, o demonstrație a naturii, superbă și insensibilă. Dar Cervino nu poate rămîne o simplă piesă de muzeu geografic sau turistic pentru cei ce au memorie sensibilă. Cervino înseamnă și Edward Whymper, și Carrel, și Michel Croz, și Taugwalder tatăl și fiul, din epoca de pionierat, și acel zănatic Walter Bonatti care și-a încheiat strălucita carieră de alpinist cu o solitară premieră de iarnă în 1965.

Între aceste nume se întinde un laps de timp de exact o sută de ani. Un secol de istorie pe creștetul unui munte. Veacul alpinismului, pe care l-am retrăit parcurgînd sălile Muzeului ghizilor din Breuil-Cervinia. Hărți și fotografii, carnete de însemnări și scrisori, piolete celebre, capete de coardă brută (adevărate funii), felinare și colțari, toate expuse în spiritul unei pioase aduceri aminte, se străduie cu delicatețe să mențină tradiția unei bresle aproape desuete astăzi, viziunea unei epoci eroice în asaltul vîrfurilor.

Tragicul duel Whymper — Carrel

În 1865, după ce dăduse tîrcoale trei ani faimosului Monte Cervino (4478 m), englezul Edward Whymper propune ghidului italian Carrel să efectueze împreună tentativa de a birui inaccesibilul — pînă atunci — vîrf. Ispita era mare căci, împrejmuit de ghețari, Cervino pare izolat. Dar subjugat de tentația gloriei de a ajunge el primul pe vîrf, Carrel refuză propunerea și inițiază o expediție proprie, la concurență cu Whymper. Spre dezamăgirea lui însă, Carrel, ajuns aproape de țintă (pe altă rută), zărește în vîrf semnul victoriei lui Whymper. Englezul pornise la drum însoțit de trei compatrioți și de trei ghizi din vale, cu care a atins vîrful. Dar ceea ce n-a știut atunci Carrel a fost că ziua începută atît de glorios pentru Whymper, se va sfîrși în mod tragic. În cursul coborîrii, unul dintre tinerii englezi, lipsit de experiență, alunecă și provoacă o veritabilă catastrofă, antrenînd în cădere și pe ceilalți. Tragicul bilanț: patru morți, printre care excelentul ghid din Chamonix, Michel Croz. Au scăpat, datorită ruperii corzii care-i lega, doar Whymper și ghizii elvețieni Taugwalder (tată și fiu). Aceasta este istoria unei victorii scump plătite...

În mica familie a ghizilor din Cervinia, reuniți în societate, mai există și azi șase membri care poartă numele Carrel. De altfel, meseria aceasta se moștenește din tată în fiu. În lista societății, divizată pe trei categorii: ghizi emeriți, ghizi și portori, revin inevitabil aceleași nume de familie: Bich, Carrel, Gaspard, Maquignaz, Meynet, Pellissier, Pession (într-o mixtură națională pe care n-o întrece decît limba lor, un **patois**, amestec ciudat de franceză și italiană). Și astăzi ei își oferă serviciile — firește unui număr tot mai mic de solicitanți, care preferă mijloacele mecanizate de ascensiune. Dar tarifele sînt încă în vigoare. O urcare pe Cervino, de pildă, costă 50 000 de lire — ghidul și 32 000 de lire — portorul.

Guido Machetto, filozof montan

Acolo, la Cervinia, la poala largă și ospitalieră a piramidei, brăzdată de zeci de teleferice și schilifturi, cu piste de schi ce însumează 38 km (una dintre ele permite o coborîre de 6 km), acolo, în ambianța de modernitate și lipsă de griji, soarta ghizilor pedestrași, cu ranița la spinare, uneori poate chiar cu **alpenstock**, trezește duioase nostalgii.

Dar pesimismul nu e de rigoare, pentru că aci am întîlnit pe un tînăr reprezentant al breslei, sclipitor de inteligent, plin de înțelepciune, un fel de filozof montan, a cărui experiență se măsoară în escalade din Himalaia pînă în Țara de Foc. Ne-am întreținut la cabana-hotel cu 3 etaje Pirovano, căreia îi zice, de neînțeles, „Piccolo Rifugio". Și am înțeles care este programul profesional — adaptat la necesitățile zilei — al unor oameni ca el. În lunile de iarnă este instructor de schi, iar în restul anului devine ghid de munte sau participă la întrepide expediții alpine. Veți citi numele său printre viitorii membri ai unei ascensiuni pe Dhaulagiri. Dacă nu cumva îl și cunoașteți: se numește Guido Machetto.

Tot prin el am aflat secretul extraordinarei afluențe de turiști și schiori pe pantele de la Cervinia, secret care nu se rezumă la echipamentul hotelier și la mijloacele mecanice de urcare. Succesul se datorează în primul rînd unor oferte de sejururi pe termen limitat și unor programe combinate. Iată, de pildă, ce se oferă într-o săptămînă forfetară: călătorie dus-întors (Milano—Cervinia) cu autocarul, pensiune completă, abonament pe teleferic, liberă circulație pe 7 schilifturi, 6 lecții de schi în colectiv (4 ore pe zi), asigurare împotriva accidentelor, premiu de participare la concursul de încheiere a cursului, insignă. (Iată cîteva idei pentru O.N.T., privitoare firește nu numai la turiștii străini, ci și la cei români).

Singurul lucru pe care nu l-am aflat la poalele Cervinului este: cum o țară, ca Italia, cu pantele Alpilor și Dolomiților împînzite de practicanți, nu a mai dat nici un schior mare, de la Zeno Colo încoace...

Victor BANCIULESCU

Aniversări sportive 1969

Anul 1969 este anul a numeroase aniversări legate de mișcarea sportivă românească.

Vom semnala cîteva din cele mai importante:

1919. În acest an se împlinesc 50 de ani de la prima participare polisportivă a României, jocurile interaliate de la Paris — la care țara noastră a trimis echipe la numeroase discipline sportive.

Tot acum 50 de ani — la Cluj se înființa clubul Universitatea care, în această toamnă, va comemora, în cadru festiv, o jumătate de secol de la începutul activității.

1929. Deci, acum patru decenii, se organizau la București primele campionate sportive universitare ale României la atletism, fotbal, scrimă, natație și tenis, cu participarea studenților sportivi din următoarele centre universitare: București, Timișoara, Cluj și Iași.

În același an, la Atena, atleții români participau la primul concurs balcanic — experimental — de atletism, care avea să devină, începînd din 1930, Jocurile Balcanice de atletism, una din cele mai vechi competiții atletice internaționale.

1939. Adică, cu 30 de ani în urmă — se organiza, la Sinaia, pe Valea lui Carp, concursul internațional de schi — probe alpine — prima competiție la aceste probe, organizată în țara noastră.

C. M.

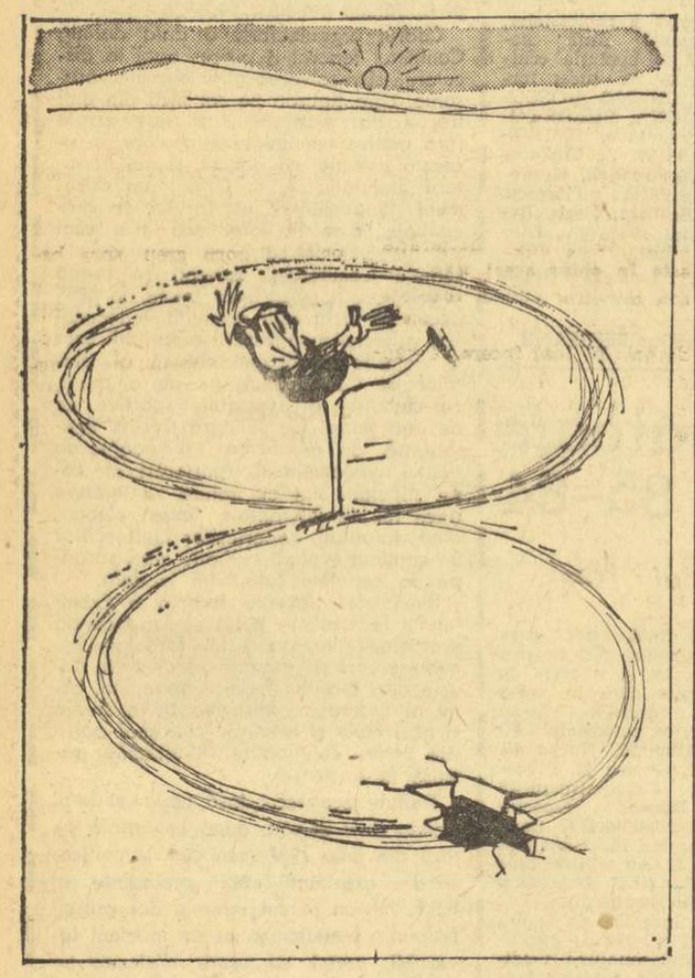

Desen de MATTY

„EXERSAȚI OCHIUL ȘI MÎNA PENTRU PATRIA ROMÂNĂ"

Secvențe din nostalgiile sportive ale unui mare umorist

— Într-o convorbire anterioară, ați pomenit așa, ca într-o adiere de aripă, despre trecuta dv. activitate sportivă și ne-ați promis unele „amănunte de detaliu". Deci, maestre Tudor Mușatescu, sîntem numai ochi și urechi...

— Dacă mai spuneai că ești și „nas", aș fi avut impresia că mă „arăt" unui O.R.L.-ist, nu unui confrate de meserie...

— Totuși, să începem consultația. Ați făcut sport?

— Din cea mai fragedă copilărie. Începînd cu urcatul în pomi, cu săriturile peste garduri, cu lupte corp la corp, libere, nu greco-romane cum le zicem noi, cu „box" compus numai din lovituri nepermise și de preferat la „zotcă" și așa mai departe. Pe urmă, o dată cu anii, am început să mă ocup și de sportul propriu zis. De sportul organizat după „legi" anume, pedagogic, în sălile de gimnastică ale liceelor, dar lipsit total de poezia maidanelor și a inițiativei personale.

— Deci, ați făcut și sport-sport?

— Am făcut, firește. Modest, sporadic, dar am făcut. Cu convingere și cu pasiune chiar.

— Dar ce înțelegeți dv. prin sport? Oare să fie acel cuvînt magic, multilateral ca sens, deopotrivă pentru toți, noțiune cu care se acoperă virtuți morale și strașnice resurse fizice?

— Eu, (nu Io, cum a apărut, desigur dintr-o greșeală de tipar, în prima parte a acestei „șuete sportive") împart sportul în două mari și foarte distincte grupe: *sportul „sănătate"* și *sportul „spectacol"*, căci este o mare diferență între unul și celălalt, fiindcă una e să faci sport cu trupul și alta numai cu gura și cu ochii. Și mai ales cu instrumente sonore ca trîmbițe, talăngi de șeptel, pîrîietori de moși și alte accesorii „sportive".

— Și, mă rog, unde și cînd ați început să practicați sportul organizat, astfel după cum l-ați numit?

— La gimnaziul „Dinicu Golescu" din Cîmpulungul meu natal. Fiind puțintel la trup și „urgent" în mișcări, — ca o veveriță — m-am afirmat încă din prima clasă ca un bun „urcător" la prăjină. Apoi, la „piramide", unde aveam rolul de vîrf, loc din care, la sărbătorile naționale, desfășuram un drapelaș tricolor care lua, întotdeauna, cuvenitele aplauze ale asistenței.

Pe urmă, am intrat în echipa de oină a gimnaziului, echipă care, combinată cu cea a Școlii Normale, participa la așa numitele *„federațiile pe țară"*, luînd, prin anii 1912/13, la Brăila, și medalia de aur a acestor faimoase întreceri sportive ale timpului.

În grădina casei noastre, tata ne-a făcut într-o zi, fratelui meu, mie și implicit tuturor prietenilor noștri, una dintre cele mai mari bucurii: ne-a montat niște paralele, cu picioarele înfipte în pămînt, două „inele" și un „fus" sau „trapez" cum îi spuneam noi. Profesorul nostru de gimnastică de la școală și mai tîrziu bunul meu prieten, *Ghiță Preotescu* — un deal de om cu inimă de copii, fost celebru luptător de circ în tinerețe — venea la noi și ne învăța fel de fel de „figuri și „fițe" la aparatele din grădină. Tot el mi-a pus și prima sabie în mînă.

— Păi, ați făcut și scrimă?

— Foarte mulți ani. Pînă aproape de patruzeci de ani, cînd multiple alte ocupații profesionale nu mi-au mai lăsat timpul necesar să continui. Și am făcut și tir...

Cîțiva dintre colegii mei, Eddy Grant, Geo Mirea, au fost chiar celebrități în materie.

— Și dumneavoastră?

— Eu m-am mulțumit să-mi ating ținta. Dar, apropo de țintă, să-ți spun o întîmplare foarte amuzantă.

Fiul meu, azi actor al Teatrului Național din București, a început să „tragă" de la vîrsta de patru ani, cu o armă Flaubert, ajungînd pînă la vreo opt-nouă ani spaima „mireselor" din bilciuri, unde, ca și mine, în tinerețe, nu lăsa nici o țintă neatinsă, în barăcile de *„tras la semn"*.

Într-o zi, — el avea vreo șase ani pe atunci — am ajuns, pe la trei după amiază, într-un bilci instalat într-o groapă, pe la Floreasca. Era vară, cald, și bilciul „atîpise toropit" sub prelatele lăsate a răcoare. Numai la baraca de tras la țintă era deschis.

Patronul moțăia cu capul culcat pe tejghea, între *„arme"*. I-am cerut 10 „gloanțe" pe care de-abia a catadicsit să mi le dea. Fiu-meu a luat o armă și a tras. În plin, toate loviturile. Mireasa a început să danseze ieșind cu nunta după ea, din casa ei pictată, toboșarul să bată darabana și așa mai departe...

— Trage bine puștul! zice patronul surprins și amuzat totodată.

— Da, a învățat de mititel. Mai dă-i 10 gloanțe. Și figura s-a repetat, de astă dată, fiu-meu trăgînd în niște becuri agățate de sfori. Deci, ținte mai grele. Patronul, uimit aproape, se adresă copilului:

— Brava, puștule. Le arzi la „mișto"... Ei, dar dacă mi-l atingi și pe ăla, îți dau 25 de *„focuri"* gratis. Și cu degetul îi arătă un beculeț ca de lanternă de buzunar, agățat tocmai în fundul barăcii. Băiatul a tras și a făcut becul *„zob"*. Și în timp ce patronul îi număra cele 25 de *„focuri"* cîștigate, mi se adresă mie:

— Știi, am mai pățit eu o dată, la Moși, cu unul tot ca puștul ăsta. Dar ăla era student. Mi-a ochit toate țintele și-am pierdut și cinci chile de vin, că pusesem prinsoare contra cu el. Și le-am plătit, domnule, le-am plătit! Acuma, a ajuns *„artist"* mare la Teatrul Național. Îl chema Tudor Mușatescu. E și slavist.

Ce a urmat e lesne de înțeles.

TUDOR MUȘATESCU
Văzut de NEAGU RĂDULESCU

M-am legitimat, patronul (Demetrian îl chema) a închis *„prăvălia"* și a deschis o alta, în apropiere... Dar aia era o circiumă adormită. S-au adunat bîlciarii. Și de data asta, am plătit eu cinci sticle cu vin, în numele lui fiu-meu...

— Dar fotbal ați jucat vreodată?

— Tot timpul refugiului, la Iași, în vremea primului război mondial. Eram cercetaș la spitalul francez instalat la „Institutul de domnișoare Notre Dame de Sion" și am învățat să joc de la soldații francezi. Pe urmă, ne-am făcut noi, elevii de la *„Liceul refugiaților"*, echipa noastră de fotbal. Pînă cînd ne-a prins directorul liceului că *„batem purceaua pe maidane"* și ne-a eliminat din școală, pe zece zile și pe toți unsprezece. Eu jucam half-centru!

Și ani și ani, de atunci, păstrez sportului în general și fotbalului în special, astfel după cum v-am mărturisit deunăzi, sentimente pe care timpul, departe de a le domoli, le-a animat pînă la pasiune. Căci cine nu mai iubește, acela înseamnă că n-a iubit niciînd. Și eu, sportul l-am iubit cu intuiția copilăriei, cu ardoarea tinereții și cu chibzuința maturității, ca unul care am știut să-i prețuiesc marile binefaceri fiziologice și secularele lui virtuți educative".

. . . . . .

...Aici se încheie filmul nostalgiilor sportive ale maestrului Tudor Mușatescu, pe care vîrsta l-a trecut de la *„sportul sănătate"* la *„sportul spectacol"* în care e prezent cu investiții ce întreține acum un *inventar de aur*.

V. FIROIU

RECENZII

UN UTIL ABECEDAR HANDBALISTIC *)

Pe linia pregătirii unor materiale necesare învățării metodice a handbalului, semnalăm apariția ediției a II-a a lucrării **„Handbal — antrenament, exerciții, jocuri"**, aparținînd lui Eugen Trofin și S. Grigorovici. Revăzută și adăugită, lucrarea prezintă un bogat arsenal de procedee, care acoperă etapele învățării jocului de handbal, începînd cu cele necesare în perioada pregătirii formării deprinderilor de bază și mergînd pînă la însușirea combinațiilor tactice mai complicate în atac și în apărare.

Ținînd seama că lucrarea nu se adresează numai profesorilor de educație fizică, pentru care jocurile și exercițiile prezentate au menirea să ajute la îndeplinirea sarcinilor programului de învățămînt, ci și instructorilor și antrenorilor, credem că era bine să se insiste asupra indicațiilor referitoare la etapele superioare ale învățării jocului de handbal.

Susceptibilă de îmbogățiri cu elemente izvorite din experiența celor ce se ocupă de propagarea acestui sport în rîndul tinerilor, lucrarea constituie, totuși, un material de bază atît pentru specialiști, cît și pentru cei care practică handbalul la toate nivelele.

*) *„HANDBAL — ANTRENAMENT, EXERCIȚII, JOCURI"* de Eugen Trofin și Sorin Grigorovici, *Editura Consiliului Național pentru Educație Fizică și Sport.*

„ÎNVĂȚAREA JOCULUI DE BASCHET"

Lucrarea profesoarelor **Aristeia Hrișcă** și **Teodora Predescu** intitulată „ÎNVĂȚAREA JOCULUI DE BASCHET" reprezintă un nou punct de sprijin în activitatea tehnicienilor angrenați direct în procesul de pregătire. Expunerea de motive făcută în prima parte a cărții în favoarea metodelor moderne de antrenament este bogată și convingătoare. Din păcate, însă, partea fundamentală a lucrării se apropie prea mult de metoda tradițional-clasică, așa cum o găsim în tratatele de specialitate dinaintea anului 1950.

Analiza atentă și minuțioasă a procedeelor și acțiunilor de joc atestă folosirea metodei clasice pentru învățarea lor, și nicidecum pe cea modernă — metoda globală de învățare. De altfel, chiar și cele 30 de conspecte de antrenament — pentru copii și juniori — întăresc și mai mult aspectul tratării analitice, ridicînd în același timp o problemă discutabilă: **dacă la o grupă de 20 elevi începători este necesar (sau nu) un volum atît de mare de procedee și acțiuni ce trebuie învățate.** Ponderea atribuită jocului (propriu-zis) în aceste conspecte este mult prea mică față de cerințele realității, omițîndu-se faptul că începătorii învață baschetul jucîndu-se. Cele 30 de conspecte pot fi folositoare grupelor de avansați în antrenament.

Se poate afirma, de asemenea, că lucrarea putea fi mult mai eficientă dacă autoarele ei ar fi ținut cont și de unele indicații ale Colegiului central de antrenori, apropiindu-se astfel de linia direcțiilor principale ale procesului de antrenament și joc. Mai precis, ar fi fost necesar să se acorde o atenție sporită mijloacelor și metodelor de învățare și perfecționare a formelor de apărare agresivă — singurele care pot duce baschetul românesc pe drumul unor performanțe superioare.

În sfîrșit, unele din exercițiile prezente în această lucrare sînt mult prea complicate pentru grupele de începători; mai degrabă ele pot fi integrate ca părți ale unor sisteme de joc pentru grupele de avansați, și, ca atare, adaptabile în procesul de pregătire al formațiilor respective.

prof. Alex. POPESCU

ISTANBULUL SPORTIV

Despre Istanbul, scriitorul francez **Pierre Loti** spunea că ar fi cel mai frumos oraș din lume. Într-o cafenea, așezată chiar în vîrful faimosului Corn de Aur, se păstrează cu sfințenie, ca o prețioasă piesă de muzeu, masa la care marele hoinar, îndrăgostit de tot ce era neobișnuit, exotic, și-a petrecut multe ore în desele sale peregrinări prin Orient. Acolo, pe o terasă din lemn, cu apa chiar la picioare, leneveam într-o după-amiază însorită de martie, împreună cu vechiul meu amic și confrate **Samim Var**, unul dintre cei mai apreciați cronicari sportivi din Turcia.

În tovărășia lui cunoscusem pitorescul acestui oraș așezat pe două continente, un pitoresc autentic, neavînd nimic contrafabricat, nimic de carte poștală ilustrată. Și tot prin amabilitatea colegului meu turc am pătruns în atmosfera sportivă a Istanbului, dominată — evident — de fotbal, dar care lasă totuși loc și altor pasiuni. Pe malurile Bosforului, nu numai rivalitatea eternă dintre Fenerbahce și Beșiktaș cam cum ar fi la noi Steaua și Dinamo) captează atenția. Istanbulezii, și turcii în general, adoră luptele, sport socotit național. Și astăzi se mai vorbește despre triumful de la Olimpiada romană, unde Turcia a cucerit în această disciplină 7 medalii de aur. Prin comparație, faptul că la Ciudad de Mexico doar doi luptători turci au urcat pe treapta cea mai de sus a podiumului se apreciază ca un eșec.

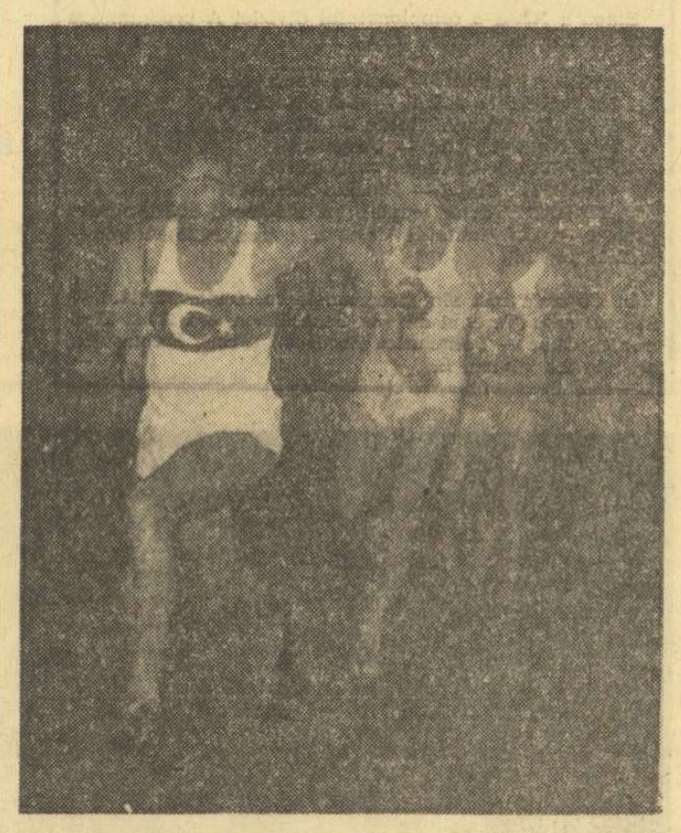

MUHAREM DALKÎLIÇ

Și totuși, idolul sportiv al Istanbulului nu este un luptător, nici măcar un fotbalist ci un... atlet, Muharem Dalkîlîc, fondist de marcă, multiplu campion și recordman național, campion balcanic de cros, învingătorul cursei de 5000 m într-un memorabil meci Balcani—Scandinavia.

Dalkîlîc întrece în popularitate pe cei mai cunoscuți actori de cinema sau cîntăreți de muzică ușoară. Îl salută toată lumea, îl adoră copiii și dacă te afli cu el poți cumpăra orice în bazar cam cu jumătate de preț.

Dar nu numai fotbalul, luptele și atletismul polarizează interesul spectatorilor. De mult succes se bucură reuniunile de călărie. Un interlocutor, aflînd că sînt român, m-a rugat să-i transmit salutări lui Pinciu, spunînd că este cel mai mare maestru al obstacolelor pe care l-a cunoscut vreodată. Voleiul are, de asemenea, mulți adepți, ca și baschetul sau tenisul. Sportul alb beneficiază chiar în inima orașului, lîngă Piața Taxim, de un splendid complex de terenuri, tot timpul suprasolicitate.

Iar mai la est, spre Tarabya, fostul sediu al cărturarilor Fanarului, se înșiră ca niște perle, pe ambele maluri ale Bosforului, centrele nautice, mai ales acelea de yahting.

Scurta cunoștință cu Istanbulul sportiv mi-a prilejuit o constatare foarte plăcută: **și anume că sportivii români sînt foarte apreciați aici, așteptați, primiți cu multă cordialitate. Este, în ultimă instanță, semnul prețuirii de care se bucură țara noastră în conștiința poporului turc.**

Valeriu CHIOSE

Cooperativa „DESERVIREA" București

organizează MEDITAȚII

PENTRU CANDIDAȚII LA EXAMENUL DE ADMITERE

ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL SUPERIOR ȘI TEHNIC

DE ARHITECTURĂ

Cooperativa garantează calitatea predărilor, meditațiile fiind susținute de profesori cu înaltă calificare profesională și îndelungată experiență și care folosesc un bogat material didactic.

Informații și înscrieri zilnic între orele 10—17 în str. Filitti nr. 10, telefon 13.54.69.